

108143

V Hildisch
X Hildebrandt, Finn

Finn Grem: Begrun i his
Bind I, J.W. Eide, Bergen
1978.

Quisling kunne ha blitt en brukbar mann for tyskerne, men var kommet til at Terbovens brutale fremferd skadet Quislings stilling hos det norske folk. Når statsakten blir fremstilt på første side i avisene som en stor og gledelig nasjonal begivenhet som viser det tysk-norske vennskap, er det ødeleggende at avisene på siste side bringer nyheter om fullbyrdede dødsdommer over nordmenn. En general hadde sagt til admiral Boehm at etter statsakten hadde hans offiserer sagt til ham at Quisling var en forræder. Hva skulle så nordmennene mene? Slik skrev Generaladmiral Hermann Boehm, sjefen for den tyske marine i Norge, til Grossadmiral Räder våren 1942.

Tyske kilder gir forøvrig også et bilde av Quislings egen sinnstemning. Under en middag hos en fremtredende norsk nazist VI. juledag 1942 uttalte han seg nemlig temmelig åpenhjertig til en tysk kontreadmiral som straks laget et referat av samtalen til sin sjef, admiral Boehm. Quisling sa at det gikk dårlig for tyskerne på alle fronter og at det ikke ville forandre ham om det også ble bygget flere skip enn tyskerne klarte å senke. Stemningen i alle okkuperte land var meget antitysk og det gjaldt også Norge. Han sammenlignet Norge med Finland under tsaren, og sa at en slik sammenligning ikke falt ut til Tysklands fordel. De tyske okkuperanter tok store verdier ut fra Norge, mer enn det var presset ut av Tyskland etter Versailles-traktaten. Og tyskerne holdt langt flere soldater og en større administrasjon i Norge enn nødvendig.

«Stemningen i det norske folk hadde, på grunn av de kjensgjerningene han hadde nevnt, forverret seg vesentlig. Han trodde ikke at flere enn én av tusen var enig i de tyske tiltakene i Norge, og dermed var tyskvennlig. Når man på den ene side talte om germanske idéer og germansk samarbeid, så ble ikke slike utsagn tatt alvorlig i dag i Norge, fordi man samtidig bl.a. tvang norske familier til å forlate sine boliger i løpet av 24 timer, og påla dem å la alt innbo bli igjen, for at skuespillerinner – han nyttet litt senere et annet uttrykk som her ikke kan gjentas – skal få plass. Sine store og alvorlige bekymringer kunne han naturligvis ikke meddele sine tilhengere og han gjorde det heller ikke. Han måtte nøye seg med å be dem holde ut og håpe på bedre tider med bedre samar-

[Vertical handwritten notes in left margin:]
H. Hildebrandt, Finn
1942
Hildebrandt, Finn
1942
Hildebrandt, Finn
1942

[Handwritten notes at the bottom of the page:]
De vil igjen
Hildebrandt, Finn
1942

9.6 1942, trykt i adm. Berlings bok

Handwritten notes in the left margin, including "Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie" and other illegible text.

beld med Tyskland. Sine oppfatninger om alle disse ting og sitt standpunkt hadde han definitivt fastlagt i [redacted] Det vek [redacted] han ikke fra [redacted].

Kontreadmiralen startet sin rapport med at Quisling var meget alvorlig under samtalen.

De sorgere og bekymringer Quisling gav utrykk for denne juledagen gjorde seg nok i høy grad gjeldende også hos hans tilhengere. De kunne ikke forsvare de brutale overgrep som okkupasjonspolitikken førte med seg.

Men de kunne heller ikke offentlig ta avstand fra okkupasjonspolitikken. Moderat norske nazister kom på den måten i en vanskelig samvittighetskonflikt. Deres situasjon ble ikke enklere ved at partiets propaganda hamret løs på jøssinger og «bolsjevikere», jøder og plutokrater, oppviglere og kriminelle elementer. Det måtte bli et skarpt skille mellom NS-medlemmer og jøssinger. Enkelte befant seg i en slags mellomstilling, nemlig de såkalte «stripete». Det var folk som av en eller annen grunn ble mistenkt for å ha et bedre forhold til Nasjonal Samling og tyskerne enn det store flertall på stedet tolererte. Den som fikk dette stempel på seg risikerte å bli isolert og bli betraktet som tyskvennlig.

Tyskerne var vel orientert om disse frontlinjene i opinionen. De visste at linjene var særlig markerte i byen og de nærmeste distriktene, men at det var noe større fordragelighet i mange bygder. Mindre militære grupper som var stasjonert ute i periferien kunne ha et forholdsvis godt forhold til lokalbefolkningen. Det ville vært utenkelig i byen.

Hver dag gav anledninger til friksjoner mellom okkuperer og okkuperte. Man så jo «de grønnskledde» overalt, deres plakater og oppslag med løfter og advarsler, man hørte deres soldatsanger og musikk, merket lukten av deres spesielle tobakk, og offiserenes duft av Kölnerwasser. Mens befolkningen led under varsmangelen, gikk ryktene om at okkupantene plyndret landet for verdier. Bedrifter i byen måtte innskrenke eller stanse på grunn av sviktende tilgang på råstoff og de ansatte risikerte å bli utskrevet til arbeid på tyske anlegg. Tyskerne rekvirerte hus og kontorlokaler. På de steder der det var tyske forsvarsanlegg under bygging ble som regel lokalbefolkningen nødt til å fraslytte.

Slik gikk det til tross for

Handwritten notes in the right margin, including "Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie" and other illegible text.

Handwritten notes at the bottom of the page, including the number "246" and other illegible text.